

—titulada *Canvis socioambientals a l'Alt Empordà (1950-2000). Natura i història en l'evolució recent del paisatge altempordanès*, editada per la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial i l'Institut de Medi Ambient de la Universitat de Girona i coordinada pels professors Anna Ribas i Palom i David Saurí i Pujol— recull una sèrie d'articles on es presenten els resultats d'una investigació en el marc del projecte «Procesos de cambio ambiental reciente en áreas rurales mediterráneas».

Com diu Albert Compte en el pròleg, el llibre apareix en un moment molt oportú. La geografia de l'Alt Empordà és avui molt diferent de la que va descriure fa exactament 40 anys en la seva tesi doctoral aquest catedràtic jubilat de l'Institut Ramon Muntaner de Figueres, amb elements desestabilitzadors i de degradació que amenacen el seu equilibri i generen una creixent preocupació social.

La tesi de Compte —«El alto Ampurdán» (1963-1964) a *Piñeros*, 67-74, p. 5-283, i «L'Empordà» (1964), a Solé Sabarís, L. (dir.): *Geografía de Catalunya*, Aedos, vol. 2— són la referència permanent del treball ara publicat, que és també una carta de presentació de tota una generació de joves investigadors universitaris en els nous àmbits especialitzats de la geografia: Carles Bayés i Brunyol, Lluís Bruguera i Masgrau, Josep Gordí i

Serrat, Joan Carles Llurdés i Cot, David Pavón i Gamero, Josep Pintó i Fusalba, Xavier Pons i Fernández, Anna Roca i Torrent, Francesc Romagosa i Casals, Françoise Breton i Renard, Dolors Roset i Pagès, Pere Serra i Ruiz i Monserrat Ventura i Pujolar.

Excepte en el cas del primer, la vinculació dels investigadors amb el territori d'estudi és estrictament acadèmica, però el diagnòstic de la recerca coincideix a fer evident la necessitat de fer un pas endavant cap a la planificació i ordenació territorial i ambiental de la comarca.

L'estudi té la virtut de precisar amb la descripció i l'anàlisi geogràfica la percepció social dels canvis paisatgístics derivats del progrés econòmic de les últimes dècades i els seus efectes en els usos del sòl, i també quines conseqüències han comportat aquests canvis especialment en tres aspectes: les inundacions, les sequeres i els incendis forestals.

Jaume Guillamet

Apunts des de Bescanó

SOLE I PERICH, Lluís.

El pou del glaç de Vilanna.

PALOU I GIRONÈS, Josep.

Quadres de l'ahir.

Col. Planes d'Història de Bescanó, 1 i 2. Ajuntament de Bescanó, 2001 i 2002.

A Catalunya, la publicació d'un llibre sobre un municipi no hauria de ser notícia a aquestes altures, sinó un fet natural, habitual, obvi. En tot cas, no hauria de merèixer més atenció que la simple nota informativa per confirmar —ja no dic «informar»— als lectors interessats que l'obra ha sortit de la impremta. Perquè bona part dels nostres pobles ja són conscients que la plasmació escrita de la seva història i el seu patrimoni és una necessitat que supera tot cofòisme localista.

Però supera aquest estadi i mereix, doncs, atenció, el fet que un municipi emprengui —i assoleixi— la confecció d'una col·lecció monogràfica.

Planes d'Història de Bescanó, que ja compta amb dos volums, implica en el seu propi concepte la voluntat continuadora, la idea d'encetar nous temes, de proposar nous títols, que han de cobrir en el futur els diversos aspectes patrimonials, històrics i socioeconòmics de Vilanna, Montfullà i Estanyol, nuclis que formen, amb Bescanó, el municipi del mateix nom.

El primer volum, de només 40 pàgines però que

condensen molta informació, presenta un estudi detallat del pou del glaç de Vilanna, a cura de l'historiador Lluís Solé i Perich, que complementa el seu text amb una anàlisi i explicació del perquè d'aquestes construccions, el seu ús, i la importància que tenien en el context econòmic i laboral dels segles XVII i XVIII. La concepció i disseny del llibre, que incorpora taules, plànols i il·lustracions, en proporcionen una lectura clara, mentre que el text és d'una concisió i rigor no habituals en aquest tipus d'estudis divulgadors.

El segon volum és un recull, a cura de Dolors Vilamiñana, dels textos —«vivències»— del bescanoní Josep Palou i Gironès (1922-1991). En aquestes pàgines, entre la descripció emotiva, costumista, l'anècdota i la reflexió, el lector aprecia la visió ruralista, detallada, incisiva, quotidiana, positivista, dels nostres homes de poble, però també una voluntat de perpetuar uns valors transcendents, una ètica i una filosofia de vida. De Bescanó, però també d'altres pobles, d'altres àmbits, personatges i situacions que va conèixer, tracten aquestes vivències de Josep Palou, un home autodidacte en l'aspecte literari. Recuperats els seus escrits, per bé que alguns ja havien estat publicats a la revista local *La Pilastra*, amb el present volum adopten també forma d'homenatge merescut.

Dani Vivern